

## Innspill til revisjon av gjeldsordningsloven på vegne av Gode Betalere.

Gode Betalere ønsker revisjon av gjeldsordningsloven velkommen. I den forbindelse har vi også en del kommentarer til utfordringene i dagens gjeldsordningsinstitutt.

1. Sett i forhold til det høye antallet utleggsforretninger og det meget lave antallet gjeldsordninger er vi bekymret for om namsmyndighetene har nok kapasitet til å håndtere gjeldsordninger på en god nok måte. Vi har ikke klart å få frem antall årsverk og budsjett fra politidirektoratet. Vi ber departementet undersøke dette. Kan ansvar for gjeldsordning flyttes bort fra namsmannen?
2. Finland har tatt en gjennomgang av alle lover relatert til inkasso, tvangsfullbyrdelse, forsinkelsesrenter, gjeldsrådgivning og gjeldsordning de siste 2 årene. **En revisjon av gjeldsordningsloven i Norge må ses i sammenheng med det pågående arbeidet med inkassoloven. Barne og likestillingsdepartementet bør samarbeide med Justisdepartementet for å få en helhetlig gjennomgang av alle lover relatert til pengeinnfordring og gjeldsproblemer. Vi mener at man også må inkludere tvangsfullbyrdelsesloven, rettsgebyrloven, loven om foreldelse av fordringer, forsinkelsesrenteloven og tvisteloven for å få best mulig resultat.**
3. Det er for vanskelig å oppnå en gjeldsordning i Norge. Normalperioden på 5 år er for lang. Ofte ser vi perioder på 7 år med påfølgende 2 års etterperiode. Vi mener at uhåndterbar gjeld må kunne saneres bort raskere enn dette. Finland er en normalperiode på 3 år og ingen etterperiode. UK har en modell for privat konkurs hvor skyldner settes under administrasjon og er normalt gjeldsfri i 12 mnd. Denne modellen blir nok for radikal for Norge. Vi mener at en normalperiode på 2-3 år bør holde. Årsaken til dette er at mennesker med store gjeldsproblemer faller ofte ut av arbeidslivet. De må få en gulrot og motivasjon til å komme seg i jobb igjen. Vi mener at en kort gjeldsordningsperiode er en slik gulrot.
4. Gode Betalere mener at gjeldsordningsloven ikke fungerer etter sin hensikt lenger. I 2018 var det 448 000 saker til behandling hos namsmyndighetene/forliksrådet. Det var 10 millioner inkassosaker i 2018. I 2019 har antall rettslige skritt vokst med 6 % fra 2018. Samtidig ble det åpnet ca 2500 gjeldsordninger. Disse tallene illustrerer godt at loven ikke fungerer og får få mennesker får hjelp. Antallet rettslige skritt tar også bort ressurser hos namsmyndighetene som kunne ha blitt brukt til å behandle gjeldsordningssaker.
5. I 2014 ble livsoppsatsen samlet i en sats og denne ble også satt vesentlig ned. Resultatet er at stadig flere mennesker ikke makter å gjennomføre gjeldsordningen da satsene er for lave til å ha et verdig liv i 2019. Gode Betalere ber derfor om å livsoppholdssatsen settes opp slik at flere blir i stand til å gjennomføre gjeldsordningen. Satsen må knyttes opp mot Sifos standardbudsjett og ikke opp mot 85 % av minstepensjon.
6. Mange skyldnere som behøver gjeldsordning har hatt problemer med økonomi, rus, helse og liknende i mange år. Disse behøver hjelp og oppfølging i gjeldsordningsperioden. Mange skyldnere overlates til seg selv med det resultatet at dividende ikke betjenes og at gjeldsordningen oppheves.

7. Gode Betalere mener at det må bli mulig å oppnå gjeldsordning for andre gang. Dette kun hvis det er godt dokumenterte årsaker til dette. Normalt skal ikke gjeldsordning oppnås mer enn en gang.
8. Vi mener at gjeldsordningsperioden skal regnes fra innlevert søknad dersom skyldner kvalifiserer til gjeldsordning. Kapasitetsproblemer hos namsmannen bør ikke forsinke skyldners muligheter til å bli gjeldsfri.
9. Gode Betalere ønsker mer fokus på forebygging. Dette betyr at privatøkonomi bør innføres på skolen, og at det innføres opplæring i privatøkonomi for voksne. Her kan digitale hjelpemidler komme til nytte. Barne og Likestillingsdepartementet bør se på samarbeid med kunnskapsdepartementet om dette. Hele samfunnet tjener på forebygging av gjeldsproblemer. Gjeldsordning skal tross alt være siste utvei.
10. Etterperioden på 2 år må fjernes fra gjeldsordningsloven. Dette kan oppleves som ekstra straff
11. Vi har en gjeldskrise i Norge. Det er særdeles viktig å få til en moderne gjeldsordningslov. Nordmenn har 240 % av disponibel inntekt i gjeld. Inkassotallene og antallet rettslige skritt indikerer at noe er galt blant husholdningens økonomi. Disse tallene er også med historiske lave renter. Vi må styrke gjeldsordningsinstituttet mens vi enda har tid til dette.
12. Kreditorvernet er for sterkt i Norge. Eksempel: Finanstilsynet kom med knusende kritikk av utlåns og forretningspraksisen til forbruksbankene etter stedlig tilsyn. En av aktørene ble avslørt til å drive utenfor god forretningskikk. Denne banken er også en av de mest aggressive i sine innfordringsrutiner. Vi må spørre oss om vi ønsker at slike aktører skal ha fri tilgang til namsmyndighetene?
13. Det må settes ned en bred arbeidsgruppe i forbindelse med revideringen av gjeldsordningsloven. Her må alle relevante aktører få være med og hensynet til best mulig resultat må gå foran prosesseffektivitet.